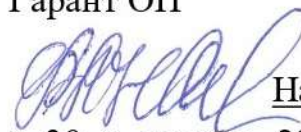

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант ОП

Наталія ФЕДОСЕНКО

« 30 » серпня 2023 р.

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 08 Право

Спеціальність: 081 Право

Освітня програма: «Право»

Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський)*

Силабус введено в дію з 01.09.2023 року

Харків – 2023 р.

Розробник: Гордеюк А. О. канд. юрид. наук, доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри

кафедри права (702)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » 08 2023 р.

Завідувач кафедри д. юрид. наук, професор Філіпенко Н.Є.

Погоджено з представником здобувачів освіти

1. Загальна інформація про викладача

Гордеюк Алла Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент (вчене звання), доцент (посада). Викладає наступні дисципліни: Цивільне право (загальна частина), Право інтелектуальної власності, Правове регулювання ринку програмного забезпечення, Актуальні питання правового регулювання в аерокосмічній галузі, Міжнародне повітряне та космічне право, Інтелектуальна власність. Правові засади комерційного використання повітряного транспорту та космічного простору. Напрям наукових досліджень становлять: проблеми правового регулювання у сфері цивільних відносин, зокрема права інтелектуальної власності, спадкового права, трудового права, міжнародного космічного права та повітряного права. Контактна інформація; alla.law.gor@gmail.com; a.hordeiuk@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 8

Обсяг дисципліни за денною формою навчання: 3,5 кредитів ЄКТС, 105 годин, у тому числі аудиторних – 48 (з них: лекцій - 24 год., семінарів - 24 год.), самостійної роботи здобувачів – 57 год.

Обсяг дисципліни за заочною формою навчання: 3,5 кредитів ЄКТС, 105 годин, у тому числі аудиторних – 14 год (з них лекцій – 6 год., семінарів – 8 год.), самостійної роботи здобувачів – 91 год.

Форма здобуття освіти – денна/заочна

Дисципліна – обов'язкова

Види навчальної діяльності – лекції, семінари

Види контролю – поточний, модульний контроль, іспит

Мова викладання – українська

Пререквізити – Теорія держави та права, Конституційне право, Цивільне право (загальна частина), Цивільне право (особлива частина), Цивільний процес, Цивільне право (КР)

Кореквізити – Міжнародне приватне право, Інформаційне право, Міжнародне інформаційне право, Господарське право, Господарське право (КР)

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: формування у студентів системних знань щодо інститутів права інтелектуальної власності, міжнародного та вітчизняного законодавства з інтелектуальної власності, навиків у розумінні норм права інтелектуальної власності, а також отримання первинних практичних навиків у

сфері відносин з інтелектуальної власності для подальшого використання у професійній діяльності в умовах інформатизації суспільства та віртуалізації правовідносин.

Завдання:

- 1) вивчити особливості правового регулювання відносин з права інтелектуальної власності в умовах інформатизації суспільства та віртуалізації правовідносин; 2) засвоїти систему законодавства з права інтелектуальної власності; 3) вивчити механізм правового регулювання договірних відносин у сфері інтелектуальної власності, в том числі з урахуванням процесів віртуалізації цих відносин; 4) вивчити правові положення щодо охорони об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема при використанні їх у мережі Інтернет.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК).

- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності (СК).

- СК 4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського Суду з прав людини.
- СК 5. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
- СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
- СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
- СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- СК 15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
- СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння

їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
- ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
- ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
- ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
- ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
- ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
- ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
- ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
- ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
- ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
- ПРН 22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
- ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Модуль 1. Змістовний модуль 1. Загальні положення права інтелектуальної власності.

Авторське право та суміжні права.

Тема 1. Основні положення з права інтелектуальної власності

За даною темою (денна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 4 год, семінари – 4 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 8 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 1 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 11 год.

Стисла анотація до теми: Право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права та його розвиток в інформаційному суспільстві. Інтелектуальна власність в інформаційному суспільстві. Правове забезпечення права інтелектуальної власності в Україні. Міжнародно-правова охорона у сфері інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності як головний регулятор правовідносин у сфері цифрової інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності та їх види. Об'єкти права інтелектуальної власності. Цифрові об'єкти права інтелектуальної власності та їх види. Цифрова ідентифікація об'єктів в мережі Інтернет. Система права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності з правом власності. Зміст права інтелектуальної власності. Особливості правової охорони особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності в умовах інформатизації суспільства.

Тема 2. Авторське право як інститут права інтелектуальної власності

За даною темою (денна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 4 год, семінари – 4 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 8 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 1 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Поняття та принципи авторського права. Юридична природа об'єктів авторського права. Комп'ютерна програма, база даних, веб-сайт як об'єкти авторського права. Твори, які не є об'єктами авторського права. Суб'єкти авторського права Особисті немайнові права авторів. Майнові права суб'єктів авторського права. Правовий режим співавторства. Виникнення та здійснення авторського права. Особливості використання об'єктів авторського в інформаційному суспільстві. Охорона авторських прав у мережі Інтернет.

Тема 3. Суміжні права як інститут права інтелектуальної власності

За даною темою (денна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год, семінари – 2 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 5 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 0,5 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Поняття та правове забезпечення суміжних прав. Характеристика об'єктів суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів суміжних прав та особливості їх правової охорони в умовах інформаційного суспільства та віртуалізації правовідносин. Особливості використання об'єктів суміжних прав в інформаційному суспільстві. Строки охорони об'єктів суміжних прав.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. Правові засади права промислової власності.

Тема 4. Правове регулювання патентних відносин

За даною темою (денна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 4 год, семінари – 4 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 1 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Патентне право як інститут права промислової власності. Принципи патентного права. Об'єкти патентного права. Суб'єкти патентного права. Патент як охоронний документ у сфері патентних відносин. Явочна та перевірна патентні системи. Винахід (корисна модель) як об'єкт патентного права та порядок його патентування. Промисловий зразок як об'єкт патентного права та порядок його патентування. Патентні повірені як представники за справами інтелектуальної власності. Особливості використання об'єктів патентного права в інформаційному суспільстві. Особливості правової охорони прав суб'єктів патентного права в умовах інформатизації суспільства.

Тема 5. Способи індивідуалізації учасників цивільного (господарського) обороту їх товарів та послуг

За даною темою (денна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год, семінари – 2 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Комерційне найменування як об'єкт права інтелектуальної власності та особливості його використання в інформаційному суспільстві. Торговельна марка (знаки для товарів та послуг) як об'єкт права інтелектуальної власності та особливості використання у мережі Інтернет. Правове положення доменного імені. Географічне зазначення як об'єкт права інтелектуальної власності.

Тема 6. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності

За даною темою (денна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год, семінари – 2 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 0,5 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Правові засади нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності (наукового відкриття, компонування напівпровідникових виробів, комерційної таємниці, раціоналізаторської пропозиції). Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю, її значення в інформаційному суспільстві. Ноу-хау як невід'ємна частина інноваційної діяльності юридичних осіб.

Тема 7. Охорона прав інтелектуальної власності в сфері цифрових і нових інформаційних технологій

За даною темою (денна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год, семінари – 2 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Особливості правової охорони сучасних цифрових технологій: штучний інтелект, Інтернет-речей та інших. Форми набуття охорони. Вибір форми охорони: авторське чи патентне право.

Тема 8. Договори у сфері інтелектуальної власності та інформаційної діяльності

За даною темою (денна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год, семінари – 2 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Передача прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Види договорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості договірних відносин в Інтернет- середовищі.

Тема 9. Види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері інтелектуальної власності

За даною темою (денна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год, семінари – 2 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Цивільно-правова відповідальність за правопорушення у сфері права інтелектуальної власності. Адміністративно-правова відповідальність за правопорушення у сфері права інтелектуальності власності. Кримінально-правова відповідальність у сфері права інтелектуальної власності.

Модульний контроль ІСПИТ

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені.

6. Методи навчання

Проведення аудиторних (он-лайн) лекційних, семінарських (практичних) занять, самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні, навчальні посібники), підручниками, електронним ресурсом.

7. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання індивідуальної і самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань здобувачів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної здобувачем навчальної роботи з певного навчального (змістовного) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

По закінченню вивчення навчальної дисципліни студент складає іспит (8 семестр).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

8.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	6	0...6
Виконання практичних робіт, доповідь на семінарах		4	0...24
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	6	0...6
Виконання практичних робіт, доповідь на семінарах		5	0... 24
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною

дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення право освітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату (5 балів);
- участь у не менше 2-х заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час складання іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з трьох теоретичних питань. При відповіді на кожне питання студент може отримати максимум 34 бали, але підсумковий бал буде складати не більше ніж 100 балів.

8.2. Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Несистематичне відвідування занять Відсутність на заняттях без поважних причин. Не достатньо висока активність здобувача під час аудиторних занять. Засвоєння окремих положень змістовного модулю. Неповні відповіді, допущення помилок, не здатність грамотна аналізувати актуальні питання, за темами змістовних модулів. Не достатнє знання категорій дисципліни, що вивчається. Певні складності при застосуванні нормативних актів. Невпевнені навички публічного представлення матеріалу. Здобувачем показано у результаті мінімум знань та умінь.

Добре (75-89). Систематичне відвідування аудиторних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин. Достатньо висока активність здобувача під час аудиторних занять, наявність конспекту лекцій з навчальної дисципліни. Засвоєння основних положень тем змістовних модулів, допущення незначних помилок при розкритті питань. Засвоєння основного категорійного апарату з дисципліни, що вивчається та здатність коректна оперувати цими категоріями. Здатність публічно представити матеріал та робити аналітичні висновки з актуальних питань за темами, що вивчаються. Здобувачем показано достатній рівень знань та умінь.

Відмінно (90-100). Систематичне відвідування аудиторних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин. Висока активність роботи під час аудиторних занять (лекційних, семінарських), наявність якісного, повного конспекту лекцій. Засвоєння всього матеріалу тем змістовного модулю. Повні та обґрунтовані на семінарі. Знання категорій з дисципліни, що вивчається та здатність вільно та коректна оперувати ними. Уміння опрацьовувати та

застосовувати нормативні акти. Вміння мислити узагальнено, проводити наукові дослідження, здатність публічно представляти матеріал. Здобувач показав високий рівень знань та вмінь.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних та семінарських (практичних) занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchidokumenty/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій;

2. Навчально-методичний забезпечення дисципліни (НМКД);
3. Матеріали для самостійної роботи студентів;
4. Інтернет-сторінки міжнародних та регіональних органів.
5. Гордеюк А. О. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / А. О. Гордеюк, Гуцу С. Ф. та ін. – Харків : Нац. аерокосм ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків авіац. ін-т», 2017. – 74 с.
[URL:http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gordeuk_pravo_intelect_vlasnost.pdf](http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gordeuk_pravo_intelect_vlasnost.pdf)
6. Гордеюк А. О. Цивільне право: конспект лекцій. Харків. : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2022. 72 с.
[URL:http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gord_Civil_Pravo.pdf](http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gord_Civil_Pravo.pdf)
7. На електронній платформі Mentor НАУ «ХАІ» розміщено курс «Право інтелектуальної власності», який включає лекційний матеріал, практичні завдання, приклади рішення задач, презентації, список нормативних актів та рекомендованої літератури.
[URL/https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=4673](https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=4673)

Рекомендована література

Нормативні акти

1. Конституція України, прийнята Верхов. Радою України 28.06.1996 р., 254к/96-вр (із змін. і допов.).
2. Цивільний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (із змін. і допов.).
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1615-IV (із змін. і допов.).
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (із змін. і допов.).
5. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII (зі змін і допов.)
6. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4595-IV (із змін. і допов.)
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змін. і допов.)
8. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001р. № 2341-III (із змін. і допов.)
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 03.12.1986 р. № 2768 (із змін. і допов.)
10. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. № 2769-IV (із змін. і допов.)
11. Про інформацію : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI (із змін. і допов.)
12. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР (із змін і допов.)
13. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. Редакція 15.04.2023. [URL.https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text](https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text).
14. Про кінематографію : Закон України від 13.01.1993 р. № 9/98-ВР (із змін. і допов.)

15.Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12. 1993 р. № 3759-ХІІ (із змін. і допов.)

16.Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-ХІІ (із змін. і допов.)

17.Про охорону прав на промисловий зразок : Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-ХІІ (із змін. і допов.)

18.Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-ХІІ (із змін. і допов.)

19.Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів : Закон України від 09.09.2019 р. № ІІІ-ІХ (із змін. і допов.)

20.Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 21.04.1994 р. № 3116-ХІІ (із змін. і доповн.)

21.Про охорону прав на географічні зазначення походження товарів : Закон України від 16.06.1999 р. (із змін. і допов.)

22.Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХІІ (із змін. і допов.)

23.Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13.12.1991 р. № 1977-ХІІ (із змін. і допов.).

24.Постанова Пленуму ВСУ «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» від 31.03.1995 р. № 4.
[URL:http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95#Text)

25.Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених): затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.1997 р. № 938
[URL:http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/938-97-n#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/938-97-n#Text).

26.Про Тимчасове положення про правову охорону об'єктів права промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні: затв. Указом Президента України від 18.09.1992 р. № 479/92/
[URL:http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/479/92#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/479/92#Text).

27.Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9.09.1886 р. [URL: http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/995_05](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/995_05)

28.Паризька конвенція про охорону прав промислової власності від 20.03.1883 р. [URL:http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/995_123](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/995_123)

29.Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14.04.1891 р. [URL:http://zacon.rada.gov.ua/laws/shows/995_134#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/shows/995_134#Text)

30.Угода про торговельні аспекти права інтелектуальної власності: Міжнарод. документ від 15.04.1994 р: [URL: http://zacon5.rada.gov.ua/lows/shows/981_018](http://zacon5.rada.gov.ua/lows/shows/981_018)

31.Договір про патентну кооперацію : від 14 червня 1970 р. [URL : http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/895_001#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/895_001#Text)

32.Міжнародна конвенція про охорону інтересів артистів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення: вчинено в Римі від 26.10.1961 р.
[URL: http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/955_763#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/955_763#Text)

33. Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм від 20.10.1971 р. URL: http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/995_124#Text

34. Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України від 01.04.2022 р. № 2174-IX. URL: <https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/2174-20#Text>.

Навчальна література :

Базова

1. Інтелектуальне право України. за заг. ред. проф. О. С. Яворського. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 608 с.
2. Інтелектуальна власність : підруч. Л. М. Попова, А. В. Хромов, І. В. Шуба. Харків: «Федорко», 2021. С. 262 с.
3. Світличний О. П. Право інтелектуальної власності: підручник. – Київ: НУБіП України, 2017. 355 с.
4. Право інтелектуальної власності : наук.-практ. комент. до книги IV Цивільного кодексу України. О. В. Коротюк. Київ: ОВК, 2022. 340 с.
5. Харитонов О. І. Право інтелектуальної власності: підруч. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 540 с.
6. Капінос М. М. Інтелектуальна власність : підручник для аспірантів вищих навчальних закладів/ М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. – 396 с. URL: <http://respository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/39462>.
7. Право інтелектуальної власності: підручник /за заг. ред. С. Б. Булеци, О. І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488с.

Допоміжна

1. Антологія української юридичної думки в 6 т. / редкол. Ю. С. Шемшученко (голова) та ін.. Київ : Вид Дім «Юрид. книга»
2. Енциклопедія цивільного права України [Текст] / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України . Київ : ІН Юре, 2009. 820 с.
3. Дзера, О. В. Вибране: Збірник наукових праць. Київська школа цивілістики/ О. В. Дзера. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 872 с.
4. Всемирная организация интеллектуальной собственности. Основы интеллектуальной собственности. Киев: Изд. Дом «ИН Юре», 1999. 600 с.

5. Артаманов Н. О. Лерантович Е. Т. Технологія блокчейн як об'єкт промислової власності: характеристика патентної активності. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2018. № 4 (102). С. 60-71.
6. Артамонова Н. О. Сучасні цифрові технології глобального простору в сфері інтелектуальної власності. Культурологія і соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матер. міжнар. наук. конф., (22-23 листопада 2018 р.) / під ред. проф. М. В. Шейка та ін. Харків: ХДАК, 2018. С. 164-166.
7. Карцхия А. А. Интеллектуальная собственность в киберпространстве: новые условия правоприменения. Мониторинг правоприменения. 2017. № 1 (22). С. 50-52.
8. Лисенко М. Захист прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет. Інтелектуальна власність. 2014. № 12. С. 9-13.
9. Огневюк Г. Особливості використання об'єктів інтелектуальної власності в соціальних мережах. Підприємництво, господарство, право: науково-практичний господарсько-правовий журнал. 2016. № 7. С. 21-25.
10. Потоцький М. Еволюція способів захисту інтелектуальної власності в умовах інформаційного суспільства. Інтелектуальна власність. 2015. № 5. С. 32-37.
11. Цивільний кодекс України : наук.-практ. комент. / Є. О. Харитонов, В. В. Завальнюк, І. М. Кучеренко та ін.; за заг. ред. Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої. 7-е вид. – Харків: ТОВ «Одіссей», 2011. 1216 с.
12. Цивільний кодекс України : наук.-практ. комент./ за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : Страйд, 2009. 929 с.
13. Цивільне право України : Загальна частина : підруч. / І. А. Бірюков, О. Ю. Заїка, С. С. Бичкова; за ред. І. А. Бірюкова, О. Ю. Заїки. 3-е вид. Київ : Алерта, 2014. 510 с.
14. Alla Hordeiuk., Andrii Ostropelets, Igor Bohdaniuk Current Issues Of Legal Regulation Of Intellectual Property In Space Field. International Scientific and Technical Conference “Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering-2021”, Synergetic Engineering. Kharkov, Ukraine, October 28-29, 2021. p.795-813

Інформаційний ресурс

1. <http://rada.gov.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
3. www.scourt.gov.ua. – веб-сторінка Верховного Суду
4. <http://www.nau.kiev.ua>. – веб-сторінка нормативні акти України.

5. <http://www.liga.net>. – веб-сторінка пошуковий сервер українського законодавства LIGA.
6. <http://www.upp.org.ua>. – веб-сторінка український правозахисний портал.
7. <http://www.yurpractika.com>. – веб-сторінка “Юридична практика”.
8. <http://www.yur-gazeta.com>. – веб-сторінка “Юридична газета”.
9. <http://www.avtoreferat.ukrlib.org>. – веб-сторінка каталог авторефератів дисертацій.
10. <http://www.lawukraine.com>. – веб-сторінка каталог українського юриста.